

Standpunt Jeugdgezondheidszorg inzake tabaksontmoediging:

Stop rookschade!

Uitgangspunten

- Roken en meeroken zijn schadelijk voor kinderen vanaf de conceptie tot in de volwassenheid met ziekte, ontwikkelingsproblemen en overlijden als mogelijke gevolgen (Factsheet Kinderen en (mee)roken – een aantal feiten op een rij (2017)).
- Kinderen dienen daartegen beschermd te worden;
- Professionals in de jeugdgezondheidszorg (JGZ) dienen vanuit hun preventieve taak, vanuit hun missie het gezond opgroeien en opvoeden van kinderen en vanwege hun partnerschap in de ketenzorg voor de jeugd tabaksgebruik actief te ontmoedigen.

Oorsprong en aansluiting

Het is een gezamenlijk standpunt van AJN Jeugdartsen Nederland en V&VN Verpleegkundigen & Verzorgenden Nederland- vakgroep Jeugd en is specifiek voor de JGZ. Het komt voort uit de plannen en behoeften van de Taskforce Rookvrije Start, waaraan AJN en V&VN vakgroep Jeugd beiden deelnemen (<https://rookvrijestart.rokeninfo.nl/>).

Daarnaast sluit het aan op het standpunt tabaksontmoediging van de KNMG uit 2016 en de CBO richtlijn behandeling tabaksverslaving en stoppen met roken ondersteuning (2016), inclusief het addendum gedragsmatige en farmacotherapeutische stoppen met roken ondersteuning bij zwangere vrouwen (gereed circa september 2017). AJN en V&VN zijn naast de Taskforce Rookvrije Start ook partner in de Alliantie Nederland Rookvrij, een actief netwerk dat staat voor een Rookvrij Nederland (<http://www.alliantienederlandrookvrij.nl>) en voor de Rookvrije Generatie <http://www.rookvrijegeneratie.nl>.

Tabaksgebruik

Tabak bevat meerdere schadelijke stoffen, waarvan nicotine de meest verslavende is, zowel lichamelijk als geestelijk. Hoe jonger met het gebruik ervan gestart wordt, hoe ernstiger de verslaving. Het breken met die verslaving geeft weliswaar tijdelijk (circa 1 week) ontweningsverschijnselen maar het effect van stoppen met roken is substantieel. Als geen enkele vrouw meer rookt tijdens de zwangerschap geeft dat 60 minder overleden kinderen op jaarbasis. Een flink percentage aanstaande moeders lukt het om te stoppen met roken voor en/of tijdens de zwangerschap. Echter, helaas rookt 8,6% van de Nederlandse vrouwen en meisjes de gehele zwangerschap door, oplopend tot 22% onder laag opgeleiden. Van degenen die stoppen valt 70-80% terug tijdens de zwangerschap en/of na de bevalling. Adolescenten starten vaker met roken als hun ouder(s)/verzorger(s) roken maar van doorslaggevend belang is wat er gedurende de adolescentie met henzelf gebeurt. Ongeveer 23% van de 12-16 jarigen heeft ooit gerookt, 3% van de 12-16 jarigen rookt dagelijks. Onder 16-18 jarige MBO/ HBO studenten rookt 18% dagelijks (cijfers: Trimbos en VWS).

Taken van de JGZ.

Ter verwezenlijking van het doel van dit standpunt - **stop rookschade!** - dient:

- ✓ dit standpunt na verspreiding onderschreven te worden door JGZ professionals in Nederland
- ✓ lokaal ketenzorg vanaf preconceptie georganiseerd te worden m.b.t. stoppen met roken en rookvrij blijven door ambassadeurs → advies is dat elke JGZ organisatie er 1 of 2 aanstelt
- ✓ kennis te worden vergroot bij JGZ professionals bijvoorbeeld via deelname aan het platform <https://platform.rokeninfo.nl/login/>, richtlijn en e-learning (Trimbos), regionale en landelijke presentaties
- ✓ het onderwerp roken en de mogelijke gevolgen ervan door JGZ professionals zowel tijdens individuele JGZ contactmomenten als in groepen adequaat te worden besproken, dwz op een weloverwogen, passende, niet veroordelende wijze, waarbij goede voorlichting, ondersteund door geschikte middelen (Trimbos), en het weghalen van misverstanden essentiële onderdelen vormen
- ✓ door JGZ professionals aan (aanstaande)ouders/verzorgers van) rokers een actief stopadvies gegeven te worden inclusief verwijzing naar een geschikte hulpverlener en/of gegevens van bij de cliënt passende interventie.

Ondersteuning bij verwezenlijking van het doel en ondersteuning van de ambassadeurs door de Taskforce Rookvrije Start en het Trimbos Instituut.

Auteurs: Ellen van der Linden (AJN) en Nelleke Maas (V&VN)